

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 13: КАК ДА СЕ ДЪРЖИМ В АВТОБУСА

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	25 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Как да се държим в автобуса
ПОДТЕМА	Грубост, агресия, емпатия, толерантност
ДЕЙНОСТИ	Методи: куклен етюд, разговор, игри Техники: устни насочващи въпроси, инструкции, частична и обобщаваща оценка Методически инструменти – демонстрации от учителя и децата
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Формиране на знания за подходящо поведение и уважително отношение към хората - Превенция на агресивно поведение - Усвояване на положителни модели на поведение с дух на емпатия и толерантност - Възпитаване на положително отношение и уважение към всички пътници в автобуса
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, проучване на нагласите на децата, обяснение от учителя, оценяване
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Грубост – невъзпитано поведение Агресия – действия, които причиняват вреда Толерантност – подкрепа, разбиране, уважение Емпатия – способност да разбираме болката на другите
МАТЕРИАЛИ	Параван за куклен театър, 3 кукли – момче, момиче, жена За играта „Бъди културен пътник“ – униформа на шофьор, кондуктор, билети

Co-funded by
the European Union

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage) – 10 мин.

Учител: Деца, знам колко обичате гатанки. Чуйте и отгатнете: „Къща странна по пътя върви, гумени обувки носи и бензин пие.“ – /автобус/
След това учителят представя куклено представление: „Един ден Никол и Жан решили да се повозят с автобуса. Когато автобусът пристигнал, Жан избързал, блъснал възрастна жена и заедно с Никол седнали. След време жената с бастун успяла да се качи и помолила Жан да ѝ отстъпи място. Той с нежелание станал и казал грубо – „Да беше си стояла вкъщи.“ Жената се натъжила и заплакала. Никол също не я защитила.“

Изследване (Explore) – 3 мин.

Учител: Хареса ли ви историята? Видях, че някои от вас се натъжиха.

Разговор:

- Какви грешки видяхте в поведението на децата?
- Защо се държат така?
- Как се почувства възрастната жена?
- Одобрявате ли действията на Жан и Никол?
- А вие как бихте постъпили?

Обяснение (Explain) – 2 мин.

Учител: Днес ще се научим как да бъдем добри един към друг, да се подкрепяме, да разбираме болката на другите, да не бъдем груби и да си помагаме.

Задълбочаване (Elaborate) – 9 мин.

Игра: „Бъди културен пътник“ – изгражда се автобус, децата сядат, избират се шофьор и кондуктор. Всеки купува билет. Учителят напомня: не се блъскаме, не крещим, отстъпваме място на болен или възрастен. Учителят наблюдава и оценява как децата спазват правилата по време на играта.

Оценка (Evaluate) – 1 мин.

Учител: Браво, деца! Спазвахте правилата, показахте уважение, подкрепа и внимание. Помнете: когато видите възрастен или болен човек в автобуса – помогнете му и кажете добра дума.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 15: „МОЕ И ЧУЖДО“ – ИСТОРИЯ И ИГРИ ЗА ЧЕСТНОСТ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	„Мое и чуждо“
ПОДТЕМА	Лична собственост, чужда собственост, кражба, наказание
ДЕЙНОСТИ	Методи: оценяване, разговор, игри Техники: практическа и игрова, устни въпроси, инструкции, частично и обобщаващо оценяване Инструменти: демонстрация от учителя, развенчаване на предрасъдъци у децата
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Осъзнаване разликата между „мое“ и „чуждо“ - Изграждане на понятия за честност, правила, социално поведение - Разбиране на понятията собственост, кражба, наказание - Формиране на емпатия, самоконтрол и уважение
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, проучване на нагласите, обяснение от учителя, оценка
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Мое – нещо, което ми принадлежи Чуждо – нещо, което принадлежи на друг Добро – постъпка в полза на другите Лошо – неправилно и опасно поведение Собственост – правото всеки да притежава нещо Кражба – вземане на чуждо без съгласие Наказание – последица при нарушаване на правилата
МАТЕРИАЛИ	Костюми: Червената шапчица, гарга, заек-полицай, детска полицейска кола За играта „Какво се е променило?": диадеми, щипки, колички, детски телефони, очила и др.

Co-funded by
the European Union

	За играта „Топло-студено“: маса с предмети – телефон, портмоне, ключове и др.

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage) – 5 мин.

Учителят обявява: „Днес имаме гости от приказките!“
Куклен етюд:

Червената шапчица носи кошница за болната си баба. В гората среща гарга, която се хвали, че откраднала пръстен от момиченце. Шапчицата ѝ казва, че това е лоша постъпка, това е кражба. Гаргата отказва да го върне. Шапчицата вика: „Помощ, крадец в гората!“ Появява се заек-полицай с детска полицейска кола, арестува гаргата и я отвежда. Шапчицата е щастлива – пръстенът ще бъде върнат.

Изследване (Explore) – 5 мин.

Разговор:

- Кой бяха героите?
- Защо Червената шапчица извика помощ?
- Беше ли пръстенът собственост на гаргата?
- Как се чувства момиченцето, чиито пръстен е взет?
- Кой помогна за връщането на пръстена и каква е професията му?

Обяснение (Explain) – 5 мин.

Учителят обобщава: „Днес ще учим за добро и лошо поведение. Всеки има право на своя собственост. Кражбата е престъпление и трябва да има последствия. Как се чувствате, когато някой вземе вашата любима играчка?“

Задълбочаване (Elaborate) – 14 мин.

Игра „Какво се е променило?“ – децата са в кръг, наблюдават се, после с превръзки на очите. Едно дете взема предмети от другите. После всички свалят превръзките и казват какво липсва и как се чувстват. Учителят насочва децата към емоциите – тъга, изненада, разочарование. Предметите се връщат и всички се радват. Игра „Топло-студено“ – децата откриват изгубени предмети и казват какво ще направят. Ако действието е правилно – „топло“, ако не – „студено“. Например: „Ще повикам полицията“ – топло.

Оценка (Evaluate) – 1 мин.

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Учителят: „Днес научихме за собствеността и защо не трябва да вземаме чужди неща. Ако обичаме приятелите си, трябва да сме честни. Хайде всички – ръка на сърцето и да покажем, че се обичаме!“

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 11: АГРЕСИЯ МЕЖДУ ДЕЦА

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	15 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Агресия между деца
ПОДТЕМА	Агресия, тормоз, толерантност, чувства
ДЕЙНОСТИ	1. Разговор с децата за емоции и чувства – какви емоции познават, как се чувстват в различни ситуации, как трябва да се отнасяме един към друг, какво е агресия и какво ни прави агресивни. 2. Представяне на ситуации между деца в парка и в детската градина чрез снимки – децата описват какво виждат, действията на героите – дали са правилни или не, защо постъпват така и какво ги е накарало. 3. Игра „Покажи ми как се чувстваш“ – представя се проблемна ситуация, децата избират изрисувано лице, което изразява чувство, описват го и разказват какво ги е накарало да се почувстват така.
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Разбиране на различните чувства и емоции, които можем да изпитаме в дадена ситуация - Осъзнаване, че агресията и тормозът са неприемливо и осъдително поведение - Осъзнаване на собствените чувства и тези на другите - Развитие на толерантност и емпатия
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	1. Познаване на собствените чувства и емоции 2. Разграничаване на правилни и неправилни действия, породени от емоции 3. Агресивно поведение и тормоз между деца 4. Толерантно поведение към различията

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Чувства – отношението на човека към средата. Могат да бъдат положителни, отрицателни и неутрални Емоции – различно психическо състояние, повлияно от ситуация или обект Агресия – поведение, насочено към нараняване на друг или на себе си Толерантност – търпимост и уважение към различията на другите
МАТЕРИАЛИ	Снимки с различни действия между деца; изрисувани лица, показващи различни емоции

ХОД НА УРОКА

1. Разговор за емоции и чувства

Децата говорят какви емоции познават, как се чувстват в различни ситуации и как трябва да се отнасяме един към друг. Обсъждат какво е агресия между деца и какво ни прави агресивни.

2. Представяне на ситуации

Учителят показва снимки със сцени от парка и детската градина. Децата разказват какво виждат, действията на децата – дали са правилни, защо постъпват така и какво ги е накарало.

3. Игра „Покажи ми как се чувстваш“

Представя се проблемна ситуация. Децата избират изрисувано лице, показващо емоция, и обясняват какво чувство изразява и какво ги е накарало да се почувстват така.

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 7: АГРЕСИЯ – ЕМОЦИИ И РАЗБИРАНЕ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	20 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Агресия
ПОДТЕМА	Чувства, емпатия, приятелство, приемане, съчувствие, подкрепа
ДЕЙНОСТИ	Разказване на истории, ролеви игри, рисуване, игра с карти „Аз съм“
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Децата ще научат: - Какво е агресия - Как да разпознават агресивно поведение - Какви са последствията от агресията - Игри и техники за справяне с агресията
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, проучване на нагласите на децата, обяснение от учителя и оценка
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Приемане, манипулация, игнориране, агресия
МАТЕРИАЛИ	Ролеви игри, история за агресивно дете, хартия и маркер, карти „Аз съм“

ХОД НА УРОКА

Въведение (Activate)

Учителят разиграва ситуация, в която дете от групата проявява агресивно поведение спрямо другите.

Пита го защо се държи така. Опитва се да разбере дали може да назове чувствата си. Обсъждат се шест основни чувства: радост, тъга, гняв, отвращение, страх, срам. Учителят пита останалите деца какви чувства поражда в тях поведението на агресивното дете.

Говорят за това как действията създават чувства – добри или лоши. Например: прегръдка – добро чувство; бутане – лошо чувство.

Учителят записва действията и чувствата на табло или лист.

Изследване (Explore)

Всяко дете получава лист и маркер. Рисува своето лице и показва как се чувства в момента.

Co-funded by
the European Union
Обяснение (Explain)

Учителят използва карти „Аз съм“. Тегли карта, например „уморен“, и разказва история с личен пример: „Днес с моето дете играхме на площадката, люлеехме се, тичахме много и сега се чувствам уморена.“

След това всяко дете тегли карта и разказва за емоция, която е свързана с него. Учителят помага на децата да разграничат положителни и отрицателни чувства. Обсъждат се действията, които водят до негативни чувства.

Задълбочаване (Elaborate)

Обсъждат се рисунките на гняв и раздразнение. Учителят обяснява, че всеки изразява тези чувства различно. Важно е децата да се научат да разпознават причините и реакциите при силни чувства.

Оценка (Evaluate)

Учителят кани „мъдреците“ (децата) да кажат:

- Какво е агресия?
- Как можем да помогнем на дете, което се чувства агресивно?

Основна идея: важно е да разберем как се чувства агресивното дете, за да можем да му помогнем.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образователни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 5: АГРЕСИЯ – „ВЛАКЧЕТО НА ЕМОЦИИТЕ“

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	25 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Агресия
ПОДТЕМА	Емоции, самоконтрол, уважение, екип, помощ, приятелство, приемане
ДЕЙНОСТИ	Видео, дискусия, ролеви игри, пантомима, рисуване
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Емоционално развитие и осъзнаване; Поставяне на себе си на мястото на другите; Работа в екип, приятелство, взаимопомощ; Контрол на емоциите
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Дискусия, гледане на видео, работа в екип, използване на материали за представяне Видео: https://youtu.be/qvmBbdNzJJU?feature=shared
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Приемане – разбиране и включване на другите такива, каквито са; Толерантност – приемане на мнения и поведение, дори когато не сме съгласни с тях; Самоконтрол – умение да управляваме своите емоции и желания; Уважение – поведение, което позволява на другите да изразяват мненията си свободно; Дискриминация – лошо отношение към хора заради етнос, религия, възраст, увреждане и др.; Агресия – чувства на гняв, водещи до враждебно или насилствено поведение; Доброта – качество да бъдеш дружелюбен, щедър и внимателен

Co-funded by
the European Union

МАТЕРИАЛИ

лаптоп или компютър;

6 цвята и 2 листа за всяка група за рисуване;

Карти с емоции и действия (щастие, тъга, гняв, ревност, страх, самота);

6 кукли с човешки образ

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Децата са седнали в кръг и говорят за основните човешки емоции. Дават примери и показват ги с мимики.

След това гледат видео за агресивно поведение:
<https://youtu.be/qvmBbdNzJJU?feature=shared>

Учителят участва активно по време на видеото и подканя децата към наблюдение и размисъл.

Изследване (Explore)

След видеото децата се връщат в кръг и споделят какво са разбрали:

- Кои емоции видяхте във видеото?
- Кои от тях бяха положителни и кои – отрицателни?
- Изпитвали ли сте някоя от тези емоции? Как се справихте?
- Кои действия според вас бяха агресивни?
- Били ли сте свидетели на такова поведение? Как реагирахте?

Обяснение (Explain)

Учителят с помощта на думи, карти и примери обяснява:
- Какво е агресия и какви видове има (физическа, емоционална, словесна, психическа, тормоз)

- Как можем да реагираме при агресивно поведение:

- Потърси помощ от възрастен, родител, приятел
- Изрази чувството си с думи
- Използвай безопасен начин да освободиш гнева:
  - а) Извикай на тихо място
  - б) Стискай юмрук и брой до 10
  - в) Удари топка или балон
  - г) Нарисувай бързо нещо на лист
  - д) Отиди сам на тихо място

- Как да избегнем агресията: чрез включване, приемане, доброта и съпричастност

Задълбочаване (Elaborate)

Децата се разделят на 3 групи по двойки. Всяка група има задача да покаже агресивна ситуация и решение:

- Една и трета рисува

Co-funded by
the European Union

- Една

трета

прави

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

ролеви

игри

- Една трета – пантомима

Оценка (Evaluate)

Накрая всички споделят как са се почувствали от дейностите. Учителят оценява успеха по позитивната енергия, добротата, усмивките и играта на децата заедно.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 2: АГРЕСИЯ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	Максимална продължителност: 30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Агресия
ПОДТЕМА	Физическа агресия, Вербална агресия, Социална (релационна) агресия
ДЕЙНОСТИ	Методи – визуални и вербални: дискусия, разиграване на роли
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Деца ще научат: - какво е агресия, - ще разпознават различни видове агресивно поведение, - ще разберат последствията от агресията, - ще развият стратегии за справяне с нея по позитивен начин.
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, проучване на нагласите на децата, обяснение от учителя и оценка
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	емпатия, разрешаване на конфликти, позитивна комуникация
МАТЕРИАЛИ	Сценарии за разиграване, видео за агресията, флипчарт и маркери за изписване на стратегии

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Учителят поздравява децата и въвежда темата на урока: „Днес ще говорим за агресия. Ще научим какво представлява, как да я разпознаваме и как да реагираме.“

Учителят пита дали знаят какво означава „агресия“ и дава просто определение: „Агресия е, когато някой се държи по начин, който може да нарани или изплаши другите – чрез думи, действия или жестове.“

Изследване (Explore)

Обсъждане на различните видове агресия:

- Физическа: удряне, бутане, ритане
- Вербална: обиди, викане, заплахи
- Социална (релационна): изключване, разпространяване на слухове

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

Децата дават примери за всеки тип.

Разиграване на роли (по групи):
 - дете бута друго на опашка
 - обидна дума към друго дете
 - група деца изключват някого от игра

След всяка сценка – дискусия какъв вид агресия е показан и как са се почувствали участниците.

Групова дискусия: какво се случва, когато някой е агресивен – чувства (нараняване, гняв, страх) и социални последици (загуба на приятели, наказание)

Разказване на история чрез видео:
 „Ядосаният елф / управление на гнева“ – <https://www.youtube.com/watch?v=bJTz2J1BUNM>
 Обсъждане: какво научи героят и как промени поведението си.

Обяснение (Explain)

Преподаване на прости стратегии за управление на агресията:
 - Дълбоко дишане
 - Отдалечаване за успокояване
 - Използване на „Аз-съобщения“ (напр. „Аз се чувствам тъжен, когато ме блъскаш“)
 - Търсене на помощ от учител или възрастен

Задълбочаване (Elaborate)

Практика на стратегиите по двойки:
 - едното дете играе агресивно, другото прилага научена стратегия
 - разменят се ролите, за да упражнят и двете позиции

Оценка (Evaluate)

Учителят пита всяко дете да сподели едно нещо, което е научило за агресията и как да се справя с нея.

Напомня им, че е нормално да се чувстваме ядосани, но е важно да се справяме с тези чувства, без да нараняваме другите.

Насърчава децата да дадат обещание, че ще използват стратегиите, когато се почувстват агресивни или когато видят агресия около тях.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 16: АГРЕСИЯ – ЕМОЦИИ И ЕМПАТИЯ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Агресия
ПОДТЕМА	Чувства, емпатия, приятелство, приемане, овладяване на гнева
ДЕЙНОСТИ	Кръг на приятелството Обсъждане Пантомима Музикални игри Рисуване
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Насърчаване на емпатия и социални умения - Превенция и интервенция срещу агресия, нетолерантност и дискриминация - Усвояване на ценности като емпатия, оценка на собствените действия, самоконтрол, уважение
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, проучване на нагласите на децата, обяснение от учителя, оценка
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Приемане Ядосан Споделяне на емоции Разпознаване на емоции Овладяване на гнева Самоконтрол
МАТЕРИАЛИ	Карти с емоции Огледало Музика Лист за всяко дете Флумастери/моливи

ХОД НА УРОКА

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

Въведение (Engage)

Учителят пита децата дали някога са изпитвали неприятни чувства. Могат ли да ги назоват?

Обсъждат се шест основни емоции: щастие, тъга, гняв, отвращение, страх, срам. Децата разказват примери как действия предизвикват чувства – например, някой подарява цветя или някой блъска. Учителят записва действията и чувствата, които децата посочват.

Изследване (Explore)

Децата рисуват ситуациите, които са обсъждали. Избират от картите с емоции тази, която отразява чувството в тяхната ситуация. Картите се подреждат на табло, маса или на пода.

Обяснение (Explain)

Учителят обяснява чувствата с помощта на картите и огледалото. Всяко дете избира карта и се опитва да изрази емоцията пред огледалото. Учителят помага да се разграничат положителни и отрицателни чувства. След това обсъждат кои действия предизвикват отрицателни емоции.

Задълбочаване (Elaborate)

Децата сядат в Кръга на приятелството. Играят пантомима – всяко дете показва емоция, съседът я повтаря. После учителят пуска музика („Sing Sing Sing“ – Benny Goodman Orchestra) – децата танцуват и се разместват. [The Benny Goodman Orchestra - Sing Sing Sing \(With a Swing\)](#) След спиране на музиката сядат до различно дете и играят пантомимата отново. Накрая всяко дете разказва история, в която е изпитало отрицателно чувство. Останалите я изиграват. Детето разказва как се е почувствало и предлага решение за контрол на емоцията.

Оценка (Evaluate)

Учителят обсъжда чувствата, действията, които ги предизвикват, решенията и значението на самоконтрола.

ПЛАН НА УРОК 1: ТОЛЕРАНТНОСТ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	Максимална продължителност: 30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Всички сме равни – всички сме различни
ПОДТЕМА	Различие, приятелство, неравенство, дискриминация, толерантност
ДЕЙНОСТИ	Работа в екип, дискусия, време за игра, разказване на истории, рисуване
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Запознаване с понятия като толерантност, партньорство, уважение, приемане, права на детето и др. Развиване на морални и етични норми като уважение към различието, съпричастност, социална справедливост.
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, изследване на нагласите на децата, обяснение от учителя и оценка
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Толерантност, партньорство, уважение, приемане, права на детето
МАТЕРИАЛИ	Приказки, песни, карти с Правата на детето https://www.living-democracy.com/textbooks/volume-5/part-3/documents-and-teaching-material-4/

1. ХОД НА УРОКА

1. Въведение (Engage)

Учителят сядва в кръг с децата и им разказва история, като я представя така, сякаш се е случила в нейното собствено училище като дете:

„Нако е ново дете в класа. Той е от Нигерия и още не говори добре гръцки. Докато учителката пише на дъската, Георги и Спирос драскат по тетрадките на Нако и му взимат моливите. Родителите на Нако едва успяват да му осигурят тези материали, защото работата им още не е сигурна. Нако се опитва да се обърне към съученик, за да сподели страха си, но никой не иска да говори с него.“

Учителят пита децата как се чувстват и защо мислят, че другите деца са се държали така с Нако. Въвежда понятията: имиграция и ксенофобия.

2. Изследване (Explore)

Децата сядат в кръг и слушат песента:

Spyros Lambrou Children's Choir – "If All the Children of the Earth"

<https://www.youtube.com/watch?v=XIYWyxQvdhQ>

Обсъждат:

- Какво би се случило, ако всички деца на Земята се хванат за ръце?
- Какъв би бил светът на децата тогава?
- Какво означава "Всички различни, всички равни"?

3. Обяснение (Explain)

Учителят прочита приказката: „Елмър, пъстрият слон“

<https://www.slideshare.net/slideshow/elmer-the-elephant-ppt/75247842#3>

След това пита децата:

- Имаме ли всички един и същи цвят на кожата?
- Изглеждаме ли еднакво?
- Харесваме ли едни и същи неща?
- Щяхме ли да се чувстваме добре, ако всички бяхме еднакви?

Обяснение на понятието разнообразие – различни хора по цвят, произход, религия, начин на живот.

4. Задълбочаване (Elaborate)

Учителят се връща към историята за Нако и разказва, че са станали приятели. От него е научила за Африка, нови храни и игри.

Разказва за правото на Нако да бъде част от класа. Обсъждат се правата на детето. Раздават се карти с правата на детето, децата ги разглеждат и представят с пантомима.

5. Оценка (Evaluate)

Децата вече познават понятията: имиграция, ксенофобия, разнообразие, права.

Всички заедно казват: „Всички сме различни, но равни!“ и танцуват на песента:

"If All the Children of the Earth" – <https://www.youtube.com/watch?v=XIYWyxQvdhQ>

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 9: КОРУПЦИЯ – ЗАКОН, СПРАВЕДЛИВОСТ И МОРАЛ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	15–20 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Корупция, незаконни действия, закон, наказание, справедливост, морални ценности
ПОДТЕМА	Разговор с децата за незаконни действия и последствията им. Обяснение на темите за човешките права и уважението към закона. Какво да направим, ако станем свидетели на незаконно действие? Какво е морал като качество на човека?
ДЕЙНОСТИ	Разглеждане на снимки, обсъждане, игрови сценарий
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Изграждане на разбиране за понятията: „корупция“, „незаконно поведение“, „справедливост“, „закон“, „морални ценности“ - Формиране на отрицателно отношение към злоупотреба с власт и незаконни действия - Формиране на положително отношение към справедливостта и етичните действия
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	1. Незаконни действия с цел лична облага 2. Права и задължения на всеки човек 3. Последствия и наказание при нарушения 4. Морални ценности и етично поведение
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Корупция – злоупотреба с власт за лична изгода Закон – правила за поведение Справедливост – защита и равенство Наказание – последствие при нарушение на закона Морални ценности – разграничаване на добро от лошо, правилни действия и решения
МАТЕРИАЛИ	Снимки на правилни и неправилни

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

действия

ХОД НА УРОКА

Разговор и въведение

Учителят говори с децата за незаконни действия и какви последствия имат те.

Обсъждат се правата на хората и защо трябва да уважаваме закона.

Въпроси към децата:

- Какво да направим, ако видим нещо нередно?
- Какво означава да си морален човек?

Наблюдение и разпознаване

Учителят показва снимки с правилни и неправилни действия.

Децата обсъждат кое е правилно и кое не, и защо.

Сценарий и обсъждане

Разиграва се ситуация:

Учител взима играчка от дете и я дава на друго, като му предлага нещо в замяна да мълчи за случилото се.

Обсъждане:

- Как постъпи учителят?
- Как се чувства детето, от което е взета играчката?
- Какво трябва да направи детето, което е свидетел?

Подчертава се, че трябва да се съобщава за несправедливост и да се помага на другите.

Обобщение и заключение

Учителят обобщава понятията за корупция, закон, морал и справедливост по разбираем начин.

Урокът завършва с кратко обобщение на това защо трябва да бъдем честни, справедливи и добри един към друг.

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ГОДИНИ <i>възрастова група</i>	5-6 г.
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА <i>максимална продължителност в минути</i>	25-30 минути
ПРЕДМЕТ <i>Темата на урока</i>	„Различни, но приятели“
ПОДТЕМА <i>Ключови думи и аспекти на темата</i>	Индивидуалност, различие, приятел, дискриминация и толерантност

ДЕЙНОСТИ <i>Използвани методи и техники на работа</i>	Методи /визуални и вербални/ - дискуссионна сцена, лекция; Информативен - обяснение; Обяснение; Техники- практическа работа, игри, демонстрация на учителя и демонстрация на детето
ПОСТИЖЕНИЯТА НА ДЕЦАТА <i>Специфични знания, умения и компетентности, които искате да подобрите у децата в контекста на тяхното социално-емоционално и когнитивно развитие. Кои ценности, морални и етични норми ще бъдат разбрани и спазвани?</i>	
Цели: - Потвърждаване на детската индивидуалност при сравняване с другите; - развиване на умения за разпознаване на приликите и разликите между хората; - Включване на културните различия; - Демонстриране на толерантност към различните хора;	
ТЕХНИКА И ДИЗАЙН <i>Основни моменти и роли в сценария на урока</i>	Цели: - Демонстриране на толерантност към тези, които са различни от нас; - Да се развият знания за етническата принадлежност;

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образователни
програми и мобилност

	- Разбиране и свързване на принадлежността на децата към етническата общност; Ценности: Лични - проявяване на съпричастност към другите; Морални - утвърждаване на детската индивидуалност в сравнение с другите деца; Етични - установяване на приятелски отношения между различните деца - приемане, уважение и съпричастност.
НАТРУПАНИ ИДЕИ И ЗНАНИЯ <i>Нови понятия и думи, въведени по време на урока, и техните конкретни определения</i>	Толерантност - търпимост, уважение към различията на другия човек, подкрепа, разбиране Дискриминация - ограничаване или отричане на човешки права въз основа на цвят на кожата, език Индивидуалност - всеки от нас има отличителни качества - характер, различни физически и психически особености.
МАТЕРИАЛИ <i>Пълен списък на материалите, необходими за урока - декори/декорации, костюми, други материали и консумативи и др.</i>	Костюм, който наподобява различен цвят на кожата, къдрава перука, мултимедия, знамена с да/не или усмихнат/намръщен човек.

ХОД НА УРОКА

Ангажиране. Въвеждаща част: /5 мин./

Въвеждаме децата в темата чрез песен за децата по света. Връзка към песента:
https://www.youtube.com/watch?v=cD1O-gk_Lqs

Задаваме уточняващи въпроси, след като децата са изслушали песента, и започва нашата дискусия. Мога да ги попитам - Песента или стихотворението харесаха ли ви? Разбрахте ли кои са героите в песента? Знаете ли какъв е празникът на всички деца по света? Спомняте ли си кога празнуваме Деня на детето? През кой месец? И на коя дата? Къде празнувахте тогава? Как се чувствахте? Щастливи ли бяхте? Обичате ли този празник?

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за еврoпски образовни
програми и мобилност

Проучваща част: /8 мин./

След края на разговора поканих нашите гости (играчки) - герои - момче на име Иво и момиче на име Зара. Използвам две кукли за сценката. Те започват да говорят:

Аз: Здравей, Зара? Как си?

З: Здравей, Иво. Добре.

И: Зара, ти дойде ли в нашата детска градина вчера за първия ден?

З: Да, мама и татко ме доведоха.

И: Знаеш ли, веднага те забелязах, много си хубава.

З: Благодаря ти, Иво.

И: Но нещо ми направи силно впечатление и ще те попитам... А, защо кожата ти е тъмна като шоколад? Различаваш ли се от останалите?

З: Не, Иво, аз просто съм с тъмна кожа, а баща ми и майка ми произхождат от негро-австралоидната раса. Не съм различен/различна, аз съм точно като теб. Обичам да играя, да рисувам, да танцувам, да карам колело. И ти обичаш да правиш някое от тези неща, нали?

Аз: Да, аз също много обичам да рисувам.

З: Аз съм от Мароко и родният ми град е описан в „Приказки от хиляда и една нощ“ името му е Маракеш.

И: Колко хубаво, а аз съм от България и родният ми град се казва Велинград.

З: Да, Иво, благодаря ти. Точно така. Въпреки че имам различен цвят на кожата и косата, искам да бъдем приятели и да играем заедно.

И: Да, Зара, и аз искам да бъда твой приятел, защото като мен искаш да играеш, имаш приятели, обичаш семейството си и обичаш да рисуваш като мен.

З: Тогава нека да играем заедно.

Обяснителна част- /5 мин./

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

Учител: Деца, как мислите, че се е почувствала Зара, когато са я попитали дали е различна от другите деца? Дали Зара се чувства тъжна и обидена? Или пък отново се чувства спокойна и отговори спокойно на приятеля си Иво? Деца, разбирате ли сега, че хората понякога изглеждат различно на външен вид, но ние винаги трябва да сме толерантни и любезни към техните различия - те имат различен цвят на кожата, различна коса, черти на лицето и говорят различни езици. Може ли някой от вас да ми каже какво означава да бъдем толерантни един към друг? Ако децата не могат да отговорят, ще им подсказва, като ги попитам отново. Според вас Иво и Зара караха ли се в разговора си или бяха толерантни един към друг?

Тук учителят обяснява понятието толерантност.

Различията на Зара са само на външен вид, тъй като всички ние сме хора и приятели и не трябва да дискриминираме или отбягваме различните от нас. А сега нека ви попитам: знаете ли какво е дискриминация? Ако децата се затрудняват, ще ги попитам: ако да речем Иво и Георги са с тъмна кожа, а Митко е със светла кожа и Иво и Георги не искат да играят с Митко, защото той има различен цвят на кожата, това дискриминация ли е според вас? Ако не могат да отговорят, учителят се намесва и обяснява понятието за дискриминация. Приятели като Иво и Зара са много богати, защото заедно те винаги са мили и позитивни - играят заедно, рисуват заедно и могат да научат много интересни неща за своите градове, забележителности и празници. И не забравяйте, че всеки човек на нашата планета Земя е самостоятелна личност. А сега нека кажем какво означава индивидуален и да обясним понятието индивидуален. А знаете ли, че всеки от вас е индивид? Какво означава да си индивид? Всеки от вас е индивидуално красив. Мими има много красиви очи; Гошко има много красиви очи. Всеки от вас има индивидуални способности - Ивон може да пее много добре; Ванка може да рисува; Всеки от вас е добър в определено нещо; Това означава индивидуалност.

Част за разработване, затвърждаване: /5мин./

Накрая учителят е подготвил игра за вас (презентация с картинки, в която има различни деца с различен цвят на кожата, различни очи, различни коси и говорещи различни езици, дете, което е в инвалидна количка. Показвайки всяка от снимките, питам децата трябва ли да бъдем толерантни към тези деца? Трябва ли да ги приемаме с техните различия? Трябва ли да играем с тях или да ги избягваме? Защо? Какво мислите вие? Когато отговорят, децата могат да изберат кое от двете знамена да вдигнат с „да/не“ или с усмихнато/ намръщено лице. Предварително подготви и раздай знамената на децата.

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Част за оценка: /2 мин/

Браво, деца! Справихте се чудесно, сега вече знаете, че има хора-деца, които са с различен външен вид, говорят различни езици, живеят в различни държави, но всички сме приятели и искаме да играем и общуваме заедно. Не забравяйте да бъдете добри, да общувате и да си помагате, да бъдете толерантни към децата, които са различни от нас. И най-важното - никога не ги отбягвайте и не ги дискриминирайте, защото те са ваши приятели.

ПЛАН НА УРОК 14: ТОЛЕРАНТНОСТ – ДА СЪЗДАВАМЕ ЗАЕДНО

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Толерантност
ПОДТЕМА	Приемане и уважение към различията, работа в екип, сътрудничество
ДЕЙНОСТИ	• Създаване на общо произведение на изкуството • Игри с балони за сътрудничество • Театрални игри за комуникация
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Осъзнаване какво означава да бъдеш различен - Развитие на социални умения - Приемане на всяка форма на различие - Уважение към различията и стремеж към сътрудничество
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, проучване на нагласите на децата, обяснение от учителя, оценка
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Различен, сътрудничество, приемане, уважение, уникалност, създаване на общо произведение
МАТЕРИАЛИ	Балони – половината от броя на децата Музика Бели листове – по един за всяко дете Цветни моливи или пастели Лепило Голям лист хартия за общото произведение

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Учителят приканва децата да се огледат едно друго и да споделят как се различават. Говорят за различията между хората – език, цвят на кожата, физически и ментални

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

особености.

За всяко различие децата го имитират с тяло и глас.

Изследване (Explore)

Децата се разделят по двойки и всяка двойка получава балон. Те поставят балона между коремчетата си и се движат с него, без да падне, докато звучи музика.

Когато музиката спре, учителят поставя нови предизвикателства – единият е по-нисък, единият е сляп, единият не понася допир и т.н. Играта продължава, докато всяко дете изпита предизвикателствата на някакво различие.

Обяснение (Explain)

Учителят обсъжда с децата как са се почувствали, кое е било трудно и как са се справили. Обяснява, че всяко различие е като различен език – сега ще го разиграят. По двойки – едно дете има тайна мисия (например да поиска портокалов сок), но общуват само с измислен език (жаргон/гибериш). Целта е да се разберат един друг, въпреки различието.

Задълбочаване (Elaborate)

След като са приели различията, е време да създадат нещо заедно. В кръг всяко дете получава лист и цветове, рисува по темата „ЗАЕДНО“. Когато звънне звънче, децата предават рисунката на следващото дете и продължават рисуването.

(<https://www.youtube.com/watch?v=wnacdOIoTBQ>)

Кръгът продължава, докато всеки лист е минал през всички деца. После всички картини се събират в едно голямо общо произведение и децата измислят заглавие.

Оценка (Evaluate)

Учителят пита:

- Как се почувства, когато другите рисуваха върху твоята картина?
- Как се почувства като част от нещо по-голямо?

Учителят обобщава: „Светът е красив, защото всички сме различни, но заедно можем да създадем нещо невероятно.“

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за детски образователни
програми и нагледност

Commented [1]: I ask for some conclusion that is along the lines of the family and the emotions in it

ПЛАН НА УРОК 4: МОЕТО СЕМЕЙСТВО – МОЯТ ДОМ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	25–30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	„Моето семейство – моят дом“
ПОДТЕМА	Семейството като понятие, видове семейства, поведение в семейството, агресия и наказание като превенция
ДЕЙНОСТИ	Методи – визуални и вербални: сценка, беседа, обяснение; Техники – работа с ръце, игри, демонстрация от учител и деца
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Развиване на усещане за емоционална сигурност и приемане в семейството - Насърчаване на положителни емоции: обич, радост, щастие, удовлетворение - Подпомагане на емоционалната комуникация - Стимулиране на положителни емоционални отношения и доверие в семейството
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Въведение в темата, уважение към мнението на децата, обяснение от учителя и оценка Ценности: приемане, уважение, споделяне на емоции
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Разпознаване, приемане и изразяване на емоции; Чувство на гняв, справяне с гнева, самоконтрол
МАТЕРИАЛИ	Детска песен; карти с емоции; „Емоционален барометър“; Ъгъл за успокоение: възглавници, пясъчен часовник, боксова круша; Балони и топки с лица

Co-funded by
the European Union

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Въвеждаме темата с песен за семейството:
<https://www.youtube.com/watch?v=vtPaJHTtwIM>

След прослушването, водим разговор за семействата на децата и техния дом. Учителят обяснява какво е семейство – хора, които живеят заедно и се обичат. Всеки има право да живее в безопасна среда и да изразява чувствата си. Игра: „Кръг на емоциите“ – децата показват своите силни емоции у дома чрез карти с емоции.

Изследване (Explore)

Въвеждаме емоцията „гняв“ чрез въпроси:

- Кой е изпитвал тази емоция? (вдигат ръка)
- Как изглеждаме, когато сме ядосани? Покажете с мимики и жестове
- Как се движи тялото ни – бързо, нервно?
- Говорим ли силно, по-бързо?

Ако някои не разпознаят емоцията – обясняваме я допълнително.

Обяснение (Explain)

Игра: „Емоционален барометър“ – разделен на цветни зони:

- червена – гняв
- жълта – радост
- синя – тъга
- зелена – спокойствие

Децата подреждат фигурки и балони с лица в съответните зони.

Задълбочаване (Elaborate)

Разговор: Как да се справим с гнева?

- Представяме си лицето ни червено, сърцето бие бързо
- Съвет: поемаме дълбоко въздух, броим до 10
- Отиваме в „Емоционалния ъгъл“, за да се успокоим и не нараняваме другите

Оценка (Evaluate)

Важно е децата да знаят, че това не е наказание, а възможност да останат на спокойно място, да освободят негативната енергия и да вземат по-добри решения.

Formatted: Font: (Default) Calibri, 11 pt

Formatted: Line spacing: Multiple 1.25 li

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 3: МОЕТО СЕМЕЙСТВО – В ДОБРИ И ТРУДНИ МОМЕНТИ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	25–30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	„Моето семейство – в добри и трудни моменти“
ПОДТЕМА	Семейство, права в семейството, модели на поведение и наказание
ДЕЙНОСТИ	Методи – визуални и вербални: сценка, беседа, обяснение; Техники – игри, демонстрация от учител и деца
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Разбиране на правата и задълженията в семейството - Разпознаване на добри и лоши модели на поведение - Осъзнаване на ролята на всеки член в семейството
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Ценности: - Лични: съпричастност и разбиране в семейството - Морални: поддържане на семейно единство - Етични: уважение, обич и сътрудничество Цели: - Разпознаване на членовете на семейството - Използване на положителни модели на поведение - Осъзнаване на важността от спазване на семейните задължения

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Семейство – хора, които живеят заедно и се грижат един за друг; Права в семейството – задължения и отговорности; Задължения в семейството – всеки има своя роля; Поведение – какво правим и как се държим; Наказание – неприятна последица при неспазване на правила
МАТЕРИАЛИ	Кукли (майка, баща, дете); Карти с илюстрации на права и задължения в семейството

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Учителят представя сценка с кукли – майка, баща и дете.

Мони: Здравей, тате.

Баща: Здравей, Мони.

Майка: Защо не подреди стаята, след като се прибра?

Мони: Не ми се искаше.

Майка: Но беше обещал.

Мони: Ще я подреда утре.

Майка: Тогава няма да гледаш филмчета и да играеш с играчките.

Баща: Мони, това са твоите играчки – хайде заедно да ги подредим, ще стане по-хубаво.

Мони: Добре, тате.

Баща: В семейството сме екип и си помагаме. Следваме правилата и се уважаваме.

Изследване (Explore)

Учителят обсъжда с децата:

- Какво се случи?

- Редно ли беше поведението на Мони?

- Как се почувства той при наказанието и след като подреди?

- Родителите на едно мнение ли бяха? В семейството винаги ли е така?

Обясняват се понятия като права и задължения в семейството.

Обяснение (Explain)

Разговор с децата:

- Кой какво прави у дома?

- Помагаме ли си само когато има проблем?

Всяко дете казва с какво помага възрастни и дали у дома се спазват определени правила.

Co-funded by
the European Union

Задълбочаване (Elaborate)

Игра с карти – дете дърпа карта и описва какво е изобразено:
- майка, която вика
- дете, което хвърля играчки
- подредена детска стая
Детето определя дали това поведение е добро или лошо у дома.

Co-funded by
the European Union

Оценка (Evaluate)

Обобщение

от

учителя:

„Браво, деца! Сега знаете кой каква роля има в семейството, какви са правата и задълженията и защо е важно да ги спазваме, за да има обич и разбирателство у дома.“

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 18: ЕМОЦИОНАЛНА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ – РАЗБИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ЕМОЦИИ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	45 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Ранно детско развитие, психология, социална работа
ПОДТЕМА	Развитие на емоционалната интелигентност: разпознаване, разбиране и управление на емоции
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Развитие на способностите на децата да разпознават, разбират и управляват собствените си емоции чрез забавни и ангажиращи дейности, като рисуване на емоции, използване на „буркан за успокояване“, упражнения по емпатия и дневник на чувствата. Формиране на емпатия, социални умения и лична емоционална устойчивост.
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Емоционална интелигентност – способност да разпознаваш, разбираш и управляваш емоциите си, както и тези на другите. Емпатия – способността да разбираш как се чувства някой друг. Справяне с емоции – използване на стратегии като дишане, разговор или почивка, за да се успокоим.
МАТЕРИАЛИ	Огледало, цветни моливи, хартия, буркани с вода и брукат (за буркан за успокояване), книги като „Когато Софи се ядоса – много, много ядоса“, музика, карти с емоции

Co-funded by
the European Union
ХОД НА УРОКА

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

Въведение – Какво е емоционална интелигентност?

Учителят обяснява, че емоционалната интелигентност означава да разбираме своите чувства и тези на другите. Обсъждат се примери: кога сме щастливи, тъжни, ядосани или изплашени.

1. Разпознаване на емоции

Дейност: „Лица на емоциите“ – децата рисуват лица, показващи щастие, тъга, гняв и изненада.

После се гледат в огледало и опитват да покажат същите емоции с лицето си. Обсъждат кога са изпитвали тези чувства.

2. Разбиране на емоциите

Дейност: Прочит на историята „Когато Софи се ядоса – много, много ядоса“.

Разговор:

- Защо   Софи   се   ядоса?
- Какво   направи   тя?
- Беше ли добър начин да се справи с емоцията?

Децата споделят собствени преживявания на подобни чувства.

3. Управление на емоциите

Дейност: Изработка на „буркан за успокояване“ – слагат брокат и вода в буркан, разклащат го и наблюдават как се утаява. Това помага за успокояване на силни чувства. Обсъждане: Какво друго можем да направим, когато сме ядосани или тъжни? (Дишане, разговор, прегръдка)

4. Емпатия и социални умения

Дейност: „Емпатия чрез пантомима“ – децата показват емоции, а останалите ги разпознават и предлагат как да помогнат на приятел, който се чувства така.

5. Всекидневна практика на емоционална интелигентност

Дейност: „Дневник на чувствата“ – всеки ден децата рисуват или описват как се чувстват. Обсъждат с учителя или приятел какво ги е накарало да се чувстват така.

Заклучение

Учителят обобщава: Емоционалната интелигентност е нашата суперсила! С нея можем да се разбираме по-добре с другите, да си помагаме и да бъдем по-щастливи.

Co-funded by

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Discover ▾ Hubs ▾ Groups ▾ Learn More ▾

Add OER

Status: Published [Un-publish](#)

👁️ 0 📄 0 💬 0 📄 0

Developing Emotional Intelligence: Understanding and Managing Emotions

☆☆☆☆

[View Resource](#)

[Save](#) ▾

[Edit](#)

[Delete](#)

[Remix](#)

Description

Overview: The OER "Developing Emotional Intelligence: Understanding and Managing Emotions" is designed for children aged 4-12 to help them recognize, understand, and manage their emotions while fostering empathy and strong social skills. This resource provides engaging activities such as drawing feelings faces, creating calm down jars, and practicing empathy through charades. Additionally, it includes storytelling sessions with books like "When Sophie Gets Angry - Really, Really Angry" and interactive activities like keeping a feelings journal. Complemented by songs and videos, this OER equips children with essential emotional skills for positive interactions and personal well-being.

Subject: Early Childhood Development, Psychology, Social Work

Level: Preschool

Material Type: Lesson, Lesson Plan, Reading, Teaching/Learning Strategy, Textbook

Author: [George Charonides](#)

Date Added: 08/06/2024

License: [Creative Commons Attribution](#)

Language: English

Media Format: Graphics/Photos, Mobile, Video, Other

Standards [Add Alignment](#)

No Alignments yet.

Please [align](#) this resource to your standards.

Evaluations

No evaluations yet.

Add important feedback and [evaluate](#) this resource.

Tags (0)

[Add New Tag:](#)

Можете да намерите тук: <https://oercommons.org/courseware/lesson/118761/student/438892>

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 19: РАЗБИРАНЕ И БОРБА С ДИСКРИМИНАЦИЯТА

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	45 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Разбиране и борба с дискриминацията
ПОДТЕМА	Раса, пол, увреждания, справедливост, емпатия, приобщаване
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Развитие на разбирането у децата относно дискриминацията – свързана с раса, пол и увреждания – чрез истории, примери и дейности, насърчаващи емпатия, приобщаване, справедливост и уважение.
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Дискриминация – несправедливо отношение към някого, защото е различен Емпатия – разбиране чувствата на другите Приобщаване – включване на всички, независимо от различията Равенство – всички хора имат еднакви права и възможности

ХОД НА УРОКА

Въведение

Обяснение какво означава дискриминация: Когато някой е изключен, защото е различен по цвят на кожата, пол или способности.
Разговор с децата: Как бихте се почувствали, ако някой не иска да играе с вас, защото изглеждате различно или защото не можете да бягате бързо?

Фокус върху расова дискриминация

Пример: Дете с по-тъмен цвят на кожата не е поканено да играе. Обсъждане как това го кара да се чувства.

Решение: Използване на истории и разговори, за да се учим да уважаваме всички, независимо от външния вид.

Co-funded by
the European Union

Фокус върху полова дискриминация

Пример: Момиче иска да играе футбол, но ѝ казват, че не може. Или момче, което обича балет, бива подигравано.

Решение: Насърчаване на всички деца да играят каквото искат и да се подкрепят взаимно.

Фокус върху дискриминация по увреждания

Пример: Дете в инвалидна количка не е включено в игра или дете със затруднения в говора бива игнорирано.

Решение: Приспособяване на игри и дейности, така че всички да участват. Обсъждане защо е важно да приемаме всички деца.

Дейности

- Четене на приказка с разнообразни герои и обсъждане как се чувстват
- Рисуване на автопортрети – как всеки от нас е уникален
- Ролеви игри – децата играят сцени, в които някой е изключен, а другите намират начин да го включат
- Спортен ден с екипи от момичета и момчета и адаптирани правила, така че всички да участват
- Покана към човек с увреждане да сподели опита си (може чрез видео или снимки)

Заклучение

Учителят обобщава: Всеки човек е различен и това е хубаво! Когато сме добри и включваме всички, светът става по-приятно място. Всички повтарят: „Различни, но равни!“ и правят групова прегръдка или рисунка заедно.

Co-funded by

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Discover ▾ Hubs ▾ Groups ▾ Learn More ▾

Add OER

Status: Published [Un-publish](#)

shutterstock.com · 730334230

0 0 0 0

Understanding and Combating Discrimination

☆☆☆☆

[View Resource](#)

[Save](#)

[Edit](#)

[Delete](#)

[Remix](#)

Description

Overview: This educational resource aims to help children aged 4-10 understand and recognize discrimination. Discrimination is when people are treated unfairly because they are different in some way. The resource focuses on three main types of discrimination that children might encounter: race, gender, and disability. Through engaging videos, stories, and activities, children will learn about the importance of inclusivity, empathy, and fairness. By understanding these concepts, children can promote a kind and inclusive environment in their daily interactions. This resource includes practical examples, solutions, and interactive activities to reinforce these lessons.

Subject: Early Childhood Development

Level: Preschool

Material Type: Lesson, Lesson Plan

Author: George Charonides

Date Added: 08/06/2024

License: Creative Commons Attribution

Language: English

Standards [Add Alignment](#)

No Alignments yet.

Please [align](#) this resource to your standards.

Evaluations

No evaluations yet.

Add important feedback and [evaluate](#) this resource.

Tags (0)

[Add New Tag:](#)

Можете да намеретите ту: <https://oercommons.org/courseware/lesson/118760/student/438892>

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 20: РАЗБИРАНЕ НА ГНЕВА И СПРАВЯНЕ С НЕГО

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	45 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Ранно детско развитие
ПОДТЕМА	Разбиране на гнева и как да се справяме с него
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Урокът учи децата да разпознават и управляват гнева чрез прости обяснения, разпознаваеми примери и практични стратегии като дълбоко дишане, говорене за чувства и доброта. Насърчава спокойни и грижовни поведения в ежедневните взаимодействия.
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Гняв – силно чувство, което може да ни накара да се ядосаме или изнервим. Справяне с гнева – използване на стратегии като дишане, разговор или спокойствие, за да се успокоим. Добрина – да бъдем мили и да помагаме на другите.

ХОД НА УРОКА

1. Какво е гняв?

Гневът е силно чувство, което може да ни разстрои. Важно е да знаем, че всеки понякога се ядосва. Учителят обяснява, че гневът е нормален, но трябва да се справяме с него, без да нараняваме другите.

2. Защо се ядосваме?

- Когато сме разстроени, защото нещо не става както искаме.
- Когато се чувстваме безсилни или неразбрани.
- Когато подражаваме на друг, който се държи агресивно.

Примери:

- Джени се ядосва, когато ѝ вземат играчката.
- Том се ядосва в колата, защото пътуването е дълго.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

3. Какво се случва, когато се ядосваме?

Понякога казваме лоши думи или блъскаме, ритаме – това наранява другите и не решава проблема.

Учителят разиграва ситуации и пита: „Какво друго бихме могли да направим?“

4. Как да се справим с гнева?

- Да поемем дълбоко въздух и да броим до 5
- Да поговорим с учител или възрастен
- Да се отдалечим и успокоим
- Да си спомним нещо приятно

Дейност: Децата правят „бурканче на спокойствието“ с брокат и вода – наблюдението му ги успокоява.

5. Как да помогнем на друг, който е ядосан?

- Да проявим доброта и разбиране
- Да предложим игра или прегръдка
- Да го изслушаме и не го осъждаме

6. Истински пример

В детската градина децата често се ядосвали по време на игра. Учителят въвел „Кръг на чувствата“, където всички разказвали как се чувстват. Това помогнало на децата да се разбират по-добре и да играят спокойно.

Заклучение

Гневът е нормален, но е важно как се справяме с него. С дълбоко дишане, разговор и доброта можем да бъдем спокойни и добри приятели. Децата повтарят: „Аз мога да се справя с гнева!“

Co-funded by

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Discover ▾ Hubs ▾ Groups ▾ Learn More ▾

Add OER

Status: Published Un-publish

Understanding Anger and How to Deal With It

☆☆☆☆

View Resource

Save ▾

Edit

Delete

0 0 0 0

Remix

Description

Overview: This Open Educational Resource (OER) is designed for young children, particularly those in kindergarten and early elementary school, to help them understand and manage feelings of anger. The resource provides simple explanations, relatable examples, and practical strategies to teach kids how to handle anger positively. It is enhanced with supporting materials, including videos, images, and documents, to engage young learners and reinforce key concepts.

Subject: Early Childhood Development

Level: Preschool

Material Type: Lesson, Lesson Plan, Module, Teaching/Learning Strategy

Author: George Charonides

Date Added: 08/05/2024

License: Public Domain Dedication

Language: English

Standards Add Alignment

No Alignments yet.

Please [align](#) this resource to your standards.

Evaluations

No evaluations yet.

Add important feedback and [evaluate](#) this resource.

Tags (0)

Add New Tag:

Можете да намерите тук: <https://oercommons.org/courseware/lesson/118727/student/438892>

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 21: РАЗБИРАНЕ НА ТОЛЕРАНТНОСТТА

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	45 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Ранно детско развитие
ПОДТЕМА	Толерантност: Емпатия и положително отношение
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Подобряване на емпатията, положителното отношение и уменията за разрешаване на проблеми у децата, като същевременно се насърчават ценности като толерантност, уважение, доброта и приобщаване.
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Толерантност – да приемаме и уважаваме различията Емпатия – да разбираме как се чувстват другите Положително отношение – да виждаме доброто в хората и ситуациите

ХОД НА УРОКА

Въведение – Какво е толерантност

Учителят обяснява, че толерантност означава да приемаме и уважаваме хората, дори когато са различни от нас.
Пример: Ако всички изглеждахме и мислехме еднакво, светът щеше да е скучен. Различията ни правят интересни и ни учат на нови неща.

Разбиране на емпатия

Емпатията е способността да се поставим на мястото на другия и да разберем как се чувства.

Пример: Ако приятел се спъне и падне – можем да му помогнем и да кажем „Тук съм за теб“.

Дейности по емпатия

- Четене на историята „Невидимото момче“ от Труди Лудвиг. След четенето се обсъжда как се е чувствал Брайън и как можем да включим някой, който се чувства самотен.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европски образовни
програми и мобилност

- Ролеви игри: едно дете споделя как се чувства, останалите показват как могат да реагират с емпатия.

Развиване на положително отношение

Учителят обяснява, че положителното отношение е като слънце в ума – дори когато нещо не се получи, можем да видим хубавото в ситуацията. Пример: Ако не спечелим игра, можем да се зарадваме, че сме се забавлявали.

Дейности за положително отношение

- Дневник на благодарността: всеки ден децата рисуват или пишат нещо, за което са благодарни.
- Положителни утвърждения: пред огледало децата казват „Аз съм добър приятел“, „Обичам да споделям“.

Практикуване на толерантност в ежедневието

Учителят обсъжда с децата как толерантността може да се показва всеки ден – чрез споделяне, слушане и доброта.

Дейности за толерантност

- Кръг за споделяне: всяко дете разказва кога е било добро с някого или кога някой е бил добър с него.
- Проект „Дърво на толерантността“ – всяко листо на дървото съдържа рисунка или дума, която изразява добрина или толерантност.

Заклучение

Учителят обобщава: Толерантността, емпатията и положителното отношение ни правят по-добри приятели и създават по-хубав свят. Децата повтарят: „Аз съм приятел на всички!“ и се прегръщат в група.

Co-funded by

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Discover ▾ Hubs ▾ Groups ▾ Learn More ▾

Add OER

Status: Published Un-publish

0 views 0 likes 0 comments 0 downloads

Understanding Tolerance: Empathy and Positive Attitude

☆☆☆☆

[View Resource](#) [Save](#) [Edit](#) [Delete](#)

[Remix](#) [Share](#) [Add to Favorites](#) [Report](#)

Description

Overview: The OER "Understanding Tolerance: Empathy and Positive Attitude" is designed for children aged 4-10 to teach them the importance of tolerance through empathy and maintaining a positive attitude. This resource helps young learners understand and respect differences, fostering a kind and inclusive environment. It includes engaging activities such as storytelling with "The Invisible Boy" by Trudy Ludwig, role-playing scenarios to practice empathy, and creating gratitude journals and positive affirmations to build a positive outlook. Additionally, it provides practical examples and craft projects like a "Tolerance Tree" to encourage daily acts of kindness. The OER also offers printable activity sheets and resources for parents and teachers to support continuous learning at home and in the classroom. The framework is supported by materials from Learning for Justice and Charity For Change, ensuring a comprehensive and research-backed approach to teaching these essential life skills.

Subject: Early Childhood Development
Level: Preschool
Material Type: Interactive, Lesson, Module, Reading
Author: George Charonides
Date Added: 08/06/2024

License: [Public Domain Dedication](#)
Language: English
Media Format: Graphics/Photos, Interactive, Text/HTML, Video

Standards [Add Alignment](#)

No Alignments yet.
Please [align](#) this resource to your standards.

Evaluations

No evaluations yet.
Add important feedback and [evaluate](#) this resource.

Tags (0)

[Add New Tag:](#)

Можете да намерите тук: <https://oercommons.org/courseware/lesson/118759/student/438892>

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ГОДИНИ <i>възрастова група</i>	5-6 г.
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА <i>максимална продължителност в минути</i>	25-30 минути
ПРЕДМЕТ <i>Темата на урока</i>	Социална и емоционална интелигентност
ПОДТЕМА <i>Ключови думи и аспекти на темата</i>	Емоции, емпатия, приятелство, комуникация, саморегулация

ДЕЙНОСТИ <i>Използвани методи и техники на работа</i>	Кръг, ролеви игри, игри с движение, рисуване, разказване на истории
ПОСТИЖЕНИЯТА НА ДЕЦАТА <i>Специфични знания, умения и компетентности, които искате да подобрите у децата в контекста на тяхното социално-емоционално и когнитивно развитие. Кои ценности, морални и етични норми ще бъдат разбрани и спазвани?</i>	
Децата ще подобрят способността си да разпознават емоциите, да изразяват чувствата си по здравословен начин и да проявяват съпричастност. Те ще разберат колко е важно да уважават емоциите на другите и да сътрудничат в групова среда.	
ТЕХНИКА И ДИЗАЙН <i>Основни моменти и роли в сценария на урока</i>	Урокът се основава на активно участие, емоционално изразяване и взаимодействие. Учителят води учениците чрез разказване на истории, дискусии, инструкции за игри и емоционални размисли.
НАТРУПАНИ ИДЕИ И ЗНАНИЯ <i>Нови понятия и думи, въведени по време на урока, и техните конкретни определения</i>	Емоция – как се чувстваме вътрешно (щастливи, тъжни, ядосани и т.н.)

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

	Емпатия – опит да почувстваме това, което чувства друг човек Саморегулация – успокояване, когато сме разстроени
МАТЕРИАЛИ <i>Пълен списък на материалите, необходими за урока - декори/декорации, костюми, други материали и консумативи и др.</i>	- Карти с емоции (с щастливи, тъжни, ядосани, уплашени лица) - Голямо сърце от хартия - Пастели или цветни маркери - Мека/спокойна музика за успокояващи упражнения

Сценарий /Въведете конкретния ход на урока. Дайте примерни въпроси, действия, реплики за всяка от планираните роли/:

Участвайте

Учителят събира децата в кръг и им показва карти с емоции една по една.

Тя пита: „Можете ли да ми покажете щастливото си лице? Какво ви кара да се чувствате щастливи?“

„Можете ли да ми покажете тъжното си лице? Какво ви кара да се чувствате тъжни?“

Децата имитират емоциите и разказват накратко кога са се чувствали така.

Част „Изследване“

Игра 1 – Емоционални статуи: Учителят пуска музика и децата танцуват свободно. Когато музиката спре, учителят показва карта с емоция.

Децата замръзват в поза, изразяваща тази емоция.

След това учителят пита: „Защо хората се чувстват така? Можем ли да помогнем на някого, който се чувства така?“

Част „Обяснение“

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

Учителят разказва кратка история за зайче на име Лило, което се натъжило, защото никой не искал да си играе с него.

Тя пита: „Как мислите, че се е чувствал Лило? Какво можем да направим, за да му помогнем?“

Тя въвежда думата „емпатия“ и обяснява: „Емпатия е, когато се опитваме да почувстваме това, което чувства нашият приятел.“

Разширяване

Игра 2 – Рисуване на сърце: Учителят показва голямо сърце от хартия и казва: „Това е сърцето на нашето приятелство. Нека нарисуваме в него нещо мило, което можем да направим за приятел.“

Деца рисуват или драскат добри действия (прегръдка, споделяне на играчка, казани мили думи).

Част за оценка

Деца седят в кръг. Учителят казва: „Какво научихме днес за чувствата?“

„Можете ли да ми кажете едно нещо, което можете да направите, когато сте ядосани или тъжни?“

Завършват с успокояваща дейност: бавно дишане с тиха музика.

Всяко дете назовава едно чувство и как да се справи с него по положителен начин.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ГОДИНИ <i>възрастова група</i>	5-6 г.
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА <i>максимална продължителност в минути</i>	25-30 минути
ПРЕДМЕТ <i>Темата на урока</i>	Социална и емоционална интелигентност
ПОДТЕМА <i>Ключови думи и аспекти на темата</i>	Гняв, отхвърляне, дискриминация, чувства, приобщаване, уважение

ДЕЙНОСТИ <i>Използвани методи и техники на работа</i>	Ролеви игри, разказване на истории, дихателни упражнения, рисуване, дискусия в кръг
ПОСТИЖЕНИЯТА НА ДЕЦАТА <i>Специфични знания, умения и компетентности, които искате да подобрите у децата в контекста на тяхното социално-емоционално и когнитивно развитие. Кои ценности, морални и етични норми ще бъдат разбрани и спазвани?</i>	
Децата ще развият емоционална осъзнатост, особено по отношение на разпознаването и управлението на гнева, свързан с отхвърлянето и дискриминацията. Те ще се научат да изразяват емоциите си по безопасен начин, да търсят подкрепа и да проявяват толерантност и съпричастност	
ТЕХНИКА И ДИЗАЙН <i>Основни моменти и роли в сценария на урока</i>	Урокът включва емоционална идентификация, назоваване и изразяване, последвано от конкретни действия за справяне с гнева. Учителят демонстрира емпатия и уважителна комуникация през цялото време.

Co-funded by
the European Union

НАТРУПАНИ ИДЕИ И ЗНАНИЯ <i>Нови понятия и думи, въведени по време на урока, и техните конкретни определения</i>	Гняв – силна емоция, която изпитваме, когато нещо е несправедливо или болезнено Отхвърляне – да бъдеш изключен или да ти кажат „не“ Дискриминация – да бъдеш третиран несправедливо заради това, което си Включване – да се погрижиш всеки да се чувства добре дошъл
МАТЕРИАЛИ <i>Пълен списък на материалите, необходими за урока - декори/декорации, костюми, други материали и консумативи и др.</i>	- Карти с емоции (особено гняв, тъга, страх) - Мека плюшена играчка за разказване на истории (например, мечока Теди) - Чиста хартия и пастели - Спокойна музика - Карти с картинки „Инструменти за справяне с гнева“ (дълбоко дишане, прегръдка, молба за помощ, отиване на безопасно място)

Сценарий /Въведете конкретния ход на урока. Дайте примерни въпроси, действия, реплики за всяка от планираните роли/

Ангажираща част

Учителката посреща децата в кръг. Тя показва картичка с „ядосано лице“ и пита:

„Как се чувства това лице? Кога се чувствате ядосани?“

Децата поред споделят прости примери. Учителката нормализира чувството: „Нормално е да се чувствате ядосани. Важно е какво правим с гнева си.“

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

Изследваща част

Разказване на история: Учителят представя мека играчка (Теди) и разказва тази кратка история:

„Теди искаше да си играе, но другите играчки му казаха „не“, защото изглеждаше различен. Теди се почувства много ядосан и самотен.“

Децата се питат: „Как бихте се почувствали, ако това се беше случило на вас? Какво можеше да направи Теди, вместо да крещи или да удря?“

Част „Обяснение“

Учителят въвежда понятията „дискриминация“ и „отхвърляне“ на език, подходящ за деца:

„Дискриминация означава да се отнасяш несправедливо с някого заради външния му вид или произхода му.“

„Отхвърляне е, когато някой не иска да си играе с теб или да споделя с теб.“

След това тя показва картите „Инструменти за гняв“ (дълбоко дишане, молене за помощ, прегръдка, използване на мили думи).

Тя води децата в упражнение за дълбоко дишане: „Нека помиришем цветето... да духнем свещта...“

Разработваща част

Творческа дейност: Децата рисуват себе си, докато помагат на някого, който се чувства отхвърлен.

Учителят ги насърчава: „Можете ли да се нарисувате като добър приятел на Теди?“

Децата описват какво са нарисували: „Прегърнах Теди.“ „Поканих Теди да си играем.“

Групата обсъжда: „Как можем да помогнем на приятелите си да се чувстват приобщени?“

Част за оценка

Учителят обобщава:

„Всички се ядосваме понякога – особено когато някой е несправедлив. Но можем да се успокоим и да изберем добротата.“

Co-funded by
the European Union

Всяко дете довършва изречението: „Когато се ядосам, мога да... (дишам, говоря с учителя, прегърна приятеля си)“.

Заклучителна дейност: звучи тиха музика, докато децата поставят ръка на сърцето си и казват: „Мога да избира мира“.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 8: ТОЛЕРАНТНОСТ – РАЗБИРАНЕ ЧРЕЗ ИГРА

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	20 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Толерантност
ПОДТЕМА	Толерантност, емпатия, социална осъзнатост
ДЕЙНОСТИ	Наблюдение, разговор, разказ, ролеви игри
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	• Формиране на разбиране за толерантност и емпатия • Развитие на активна нагласа към темата като част от личната култура
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Сценарий за замърсяване на езеро, включващ дете, родител и полицаи Сюжетът включва 5 деца
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Агресия, емоции
МАТЕРИАЛИ	Хартия, полицейска униформа

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Деца се подреждат в кръг. Учителят им показва карти с различни хора – например възрастен и малко дете. Обсъждат какви са разликите помежду им. Подчертава се колко е хубаво, че сме различни и всеки е уникален. Дискутират се пръстови отпечатащи, чувства и телесни усещания (на студ, жегата и др.).

Изследване (Explore)

Деца разглеждат картите и обсъждат как изглеждат хората на тях. Споделят лични преживявания – положителни или отрицателни, и как са се почувствали в такива ситуации.

Обяснение (Explain)

След разглеждането на картите, учителят чете приказка, включваща герои с различни особености.

Разговор: Какво би се случило, ако всички герои бяха еднакви? Щеше ли да е интересно?

Co-funded by
the European Union
Задълбочаване (Elaborate)

Децата споделят своето мнение и обясняват защо се чувстват по определен начин. Обсъждат разликите между преживяванията и емоциите. Учителят подчертава важността на разнообразието, приемането, подкрепата, сътрудничеството и толерантността. Накрая напомня, че всички хора имат сходни чувства и нужди.

Оценка (Evaluate)

Групова дискусия: Какво почувстваха и научиха по време на дейностите? Какви нови ценности откриха? Как можем да бъдем по-толерантни към другите деца?

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 6: ТОЛЕРАНТНОСТ – „ВЛАКЧЕТО НА ЕМОЦИИТЕ“

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	20–25 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Толерантност
ПОДТЕМА	Приемане – разбиране и включване на другите такива, каквито са; Уважение – поведение, което позволява на другите да се изразяват свободно; Толерантност – приемане на различията; Дискриминация – лошо отношение към хора заради етнос, религия, възраст, увреждане и др.
ДЕЙНОСТИ	Разговор, рисуване
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	Приятелство, емоционално развитие, работа в екип
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Деца играят в групи и си помагат взаимно
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Приемане, разбиране, уважение
МАТЕРИАЛИ	По един лист, четка и пет цвята за всяко дете; 3 топки

ХОД НА УРОКА

Въведение (Engage)

Деца са в кръг. Учителят въвежда понятията „различие“ и „дискриминация“. Обсъждат се различията между хората – цвят на кожата, увреждания, религия, пол, тяло, ръст, емоционални реакции и др.

Изследване (Explore)

Деца се оглеждат и откриват различия помежду си. Споделят чувства и преживявания, свързани с тези различия – положителни или отрицателни.

Обяснение (Explain)

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европски образовни
програми и мобилност

Работа по двойки: едното дете играе с определено затруднение, а другото помага.

Примери:

- достигане на топка от висок рафт (дете играе, че е ниско)
- танцуване без да чуваш
- рисуване без ръце
- ходене като противоположен пол
- движение без зрение

След това всяко дете рисува как се е почувствало в ролята си – като помощник или като получаващ помощ.

Задълбочаване (Elaborate)

Децата показват рисунките си и обясняват защо се чувстват така. Обсъждат се разликите в преживяванията и емоциите. Учителят говори за стойността на различията, приемането, помощта, работата в екип и толерантността.

Всички хора имат едни и същи чувства и нужди.

Оценка (Evaluate)

Обобщение: как са се почувствали от дейностите, какви нови ценности са научили, идеи от децата как да насърчим толерантността в детската градина.

Co-funded by

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 17: ТОЛЕРАНТНОСТ – ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	25–30 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Толерантност
ПОДТЕМА	Толерантност, приемане, уважение, чувства, приятелство
ДЕЙНОСТИ	• Дървото на толерантността – изработване на плакат • Четене на приказката „Грозното патенце“ – анализ на чувства и емоции • Карти с емоции – свързване с части от историята • Игра „Този свят“ – индивидуално изобразяване на детското възприятие за различието
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Разбиране, че светът е пълен с различия и всяко дете е уникално - Осъзнаване на значението на толерантността за емоционалното и социалното развитие - Формиране на уважение към различните и желание за подкрепа и взаимопомощ
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	Насърчаване на емпатия и социални умения Превенция и интервенция срещу нетолерантност Ценности: приемане, уважение, приятелство
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Приемане, уважение, споделяне на емоции
МАТЕРИАЛИ	Книжка с приказката „Грозното патенце“, карти с емоции, плакат „Дърво на толерантността“, ножици, листове за рисуване, книжки за оцветяване „Дъга“, дървени моливи

Co-funded by
the European Union
ХОД НА УРОКА

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

Въведение (Engage)

Разговор за емоциите: щастие, тъга, страх, срам.

Въпроси към децата:

- Кога си бил щастлив? Какво те направи щастлив?

- Кога си бил тъжен? Какво те натъжи?

Извод: Всеки има право да чувства различни неща. Всяко чувство е важно и заслужава уважение.

Изследване (Explore)

Децата рисуват приятел, с когото са щастливи в играта, или приятел, който ги натъжава, но въпреки това искат да играят с него. Рисунката се изразва във формата на листо и се окачва на „Дървото на толерантността“.

Обяснение (Explain)

Изразително четене на приказката „Грозното патенце“.

Обсъждане с въпроси:

- С какво се различаваше патенцето от семейството си?

- Какъв цвят бяха перата му?

- Защо беше тъжно?

- Как преживя зимата?

- Какво се случи накрая?

- Как се почувства, когато се превърна в лебед?

Историята се разказва на части и се избира карта с емоция, която отговаря на чувството в конкретния момент.

Задълбочаване (Elaborate)

Децата се разделят на две групи и получават книжки за оцветяване с дъга.

Едната група използва цветове, които свързва с щастие.

Другата група използва цветове, които свързва с тъга.

В края се създават две различни по цвят дъги.

Оценка (Evaluate)

Всяко дете може да разкаже дали някога е било в подобна ситуация.

Учителят разговаря с децата за чувствата, които предизвиква толерантността.

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за външни образовни
програми и мобилност

ПЛАН НА УРОК 10: НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В СЕМЕЙСТВОТО

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	15 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Насилие и тормоз в семейството
ПОДТЕМА	Насилие, агресия, тормоз, чувства
ДЕЙНОСТИ	1. Разглеждане на снимки с действия на родители към деца 2. Дискусия – децата описват какво виждат, дали е правилно или не и как се чувстват 3. Игра „Правилно – неправилно“ – учителят имитира действия, децата преценяват 4. Разговор – защо не трябва да проявяваме насилие и агресия 5. Игра „Добро поведение“ – с топка, децата си казват нещо хубаво
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Формиране на разбиране, че агресията и тормозът са неприемливи - Осъзнаване на собствените чувства и тези на другите - Разбиране на значението на толерантността
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	1. Агресивно поведение и тормоз над дете 2. Правилни и неправилни действия на родител към дете 3. Позитивна нагласа и проява на толерантност
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Агресия – нараняване на друг с цел да се почувства зле Тормоз – умишлено причиняване на психическа или физическа болка от посилен човек Насилие – агресивно поведение, целящо да навреди
МАТЕРИАЛИ	Снимки на действия от родители към деца; топка

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ХОД НА УРОКА

1. Разглеждане на снимки

Децата разглеждат снимки на различни семейства с действия от родител към дете.

2. Дискусия

Обсъждат се снимките: какво се случва, правилно ли е действието, какви чувства поражда у децата.

3. Игра „Правилно – неправилно“

Учителят имитира различни действия. Децата казват дали действието е правилно или не и защо.

4. Разговор за агресията

Обсъждат се въпроси:

- Защо не трябва да действаме с агресия и насилие?
- Защо насилието е наказуемо?

Учителят говори за гнева като нормално чувство и предлага начини да се изразява без насилие.

5. Игра „Добро поведение“

Децата са в кръг. Дете, което държи топката, казва нещо хубаво на друго дете и му подава топката.

Учителят ги насърчава да търсят и изразяват добри страни, качества и постъпки у другите.

Заклучение

Обобщава се, че насилието и агресията нанасят както другите, така и нас самите. В трудни моменти е важно да потърсим помощ и да намерим здравословни начини за изразяване на негативни емоции.

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

Национална агенција
за европски образовни
програми и мобилност

Co-funded by
the European Union

ПЛАН НА УРОК 12: НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ ОТ СТРАНА НА УЧИТЕЛ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

ВЪЗРАСТ НА ДЕЦАТА	5–6 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА УРОКА	15 минути
ПРЕДМЕТ/ТЕМА НА УРОКА	Насилие и тормоз от страна на учител в детската градина
ПОДТЕМА	Насилие, агресия, тормоз, чувства
ДЕЙНОСТИ	1. Създаване на проблемна ситуация – учителят идва при децата и започва да вика и да ги наказва 2. Разговор за ситуацията – Как се почувстваха децата? Вината ли е тяхна? Правилно ли е поведението на учителя? 3. Игра „Каж ми, за да те разбера“ – Едно дете споделя как се чувства, друго дете се опитва да обясни причината и да предложи начин да промени емоцията си.
ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (ЦЕЛИ)	- Изграждане на образ на агресията и тормоза като неприемливо и укоримо поведение - Формиране на разбиране за собствените чувства и тези на другите - Развиване на умения за толерантност и емпатия
ТЕХНОЛОГИЯ И ДИЗАЙН НА УРОКА	1. Агресивно поведение и тормоз над дете от страна на учител 2. Демонстриране на толерантност и емпатия
ВЪВЕДЕНИ ПОНЯТИЯ И ДУМИ	Насилие – агресивно поведение към друго човешко същество Толерантност – търпимост и уважение към различията като израз на подкрепа и разбиране Емпатия – способност да съчувстваш и да се поставиш на мястото на другите
МАТЕРИАЛИ	Няма

Co-funded by
the European Union

Национална агенция
за европейски образовни
програми и мобилност

ХОД НА УРОКА

1. Създаване на проблемна ситуация

Учителят идва с кукла и започва да ѝ вика и да я наказва.

2. Разговор за ситуацията

Учителят		задава		въпроси:
-	Как	се	почувства	куклата?
-	Вината ли беше	нейна,	че учителят се държа	така?
-	Правилно ли е	поведението	на	учителя?
-	Какво накара	учителя	да се държи	така?
-	Какво е чувствал	учителят,	за да се държи	така?
-	Как се почувствахте	вие,	наблюдавайки	това поведение?
-	Почувствахте ли	желание	да се	намесите?
-	Какво	бихте		направили?
-	Какво друго	поведение	можеше да	покаже учителят?

Целта е да се изгради емпатия – способността да се поставяме на мястото на другия.

3. Игра: „Кажете ми, за да те разбера“

Едно дете говори за своите чувства. Друго дете се опитва да го разбере, да обясни защо се е почувствало така и как би могло да промени настроението си.